

HE 16/2008 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi sijoitusrahastolain ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sijoitusrahastolakia ja sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia.

Sijoitusrahastolakiin lisättäisiin säännös, jonka nojalla valtiovarainministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin sellaisia rahoitusvälineitä koskevista vaatimuksista, joihin sijoitusrahastolain mukaan sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitetun sijoitusrahaston varoja saa sijoittaa. Ehdotetulla lailla ja sen nojalla annettavalla valtiovarainministeriön asetuksella pantaisiin kansallisesti täytäntöön sijoitusrahastodirektiivin täytäntöönpanoa tiettyjen määritelmien selventämiseksi koskeva komission direktiivi. Lisäksi pantaisiin täytäntöön sijoitusrahastodirektiivin säännös toisen jäsenvaltion valvontaviranomaisen kuulemisesta rahastoyhtiön toimiluvan myöntämisen osalta tietyissä tilanteissa.

Lailla sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta ehdotetaan tarkennettavaksi rahoitusvälineen määritelmää.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 23 päivänä heinäkuuta 2008.

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö

Sijoitusrahastolaissa (48/1999) on pantu täytäntöön neuvoston direktiivi 85/611/ETY arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, jäljempänä *sijoitusrahastodirektiivi*, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Sijoitusrahastolain 11 luvussa säädetään sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varojen sijoittamisesta. Lain sijoituskohteita koskevia säännöksiä on muutettu lailla sijoitusrahastolain muuttamisesta (224/2004), jolla pantiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/108/EY sijoitusrahastodirektiivin muuttamisesta yhteissijoitusyritysten sijoitusten osalta ja direktiivi 2001/107/EY sijoitusrahastodirektiivin muuttamisesta rahastoyhtiöiden ja yksinkertaistettujen tarjousesitteiden sääntelemiseksi. Laki tuli voimaan 8 päivänä huhtikuuta 2004. Lain 11 luvun säännöksiä on viimeksi muutettu sijoitusrahastolain muuttamisesta annetuilla laeilla 351/2007 ja 928/2007.

Sijoitusrahastodirektiivin määritelmät siirtokelpoisesta arvopaperista ja rahamarkkinavälineestä on pantu täytäntöön sijoitusrahastolain 2 §:ssä. Pykälässä määritellään arvopaperi, rahoitusväline ja rahamarkkinaväline. Arvopaperilla tarkoitetaan arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua todistetta (8 kohta). Arvopaperimarkkinalakia sovelletaan arvopaperiin, joka on vaihdantakelpoinen ja saatettu tai saatetaan yleiseen liikkeeseen useiden samansisältöisistä oikeuksista annettujen arvopaperien kanssa. Rahoitusvälineellä tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (922/2007) 4 §:ssä tarkoitettuja rahoitusvälineitä, rahamarkkinavälineitä ja talletuksia luottolaitoksissa (12 kohta). Tätä määritelmää on viimeksi

muutettu sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (928/2007). Rahamarkkinavälineellä tarkoitetaan velkasitoumusta, jolla tavallisesti käydään kauppaa rahamarkkinoilla, joka voidaan helposti muuttaa rahaksi ja jonka arvo voidaan tarkasti määritellä koska tahansa (13 kohta).

Sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 4 §:ssä oleva rahoitusvälineen määritelmä vastaa lain esitöiden (HE 43/2007 vp) mukaan rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY, jäljempänä *rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi*, määritelmää rahoitusvälineestä.

1.2 Komission direktiivi sijoitusrahastodirektiivin tiettyjen määritelmien selventämiseksi

Komissio on antanut 19 päivänä maaliskuuta 2007 direktiivin 2007/16/EY arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY täytäntöönpanosta tiettyjen määritelmien selventämiseksi, jäljempänä *komission direktiivi*.

Komission direktiivin mukaan sijoitusrahastodirektiivin antamisen jälkeen rahoitusmarkkinoille on tullut yhä useamman tyyppisiä rahoitusvälineitä ja on epävarmuutta siitä, mitä rahoitusvälineitä sijoitusrahastodirektiivin määritelmillä tarkoitetaan. Epävarmuus määritelmien soveltamisessa johtaa erilaisiin tulkintoihin. Komission direktiivin tarkoitus on varmistaa sijoitusrahastodirektiivin yhdenmukainen soveltaminen jäsenvaltioissa siten, että niissä ymmärrettäisiin sijoittaminen sallittuihin sijoituskohteisiin yhdenmu-

kaisesti ja sijoitusrahastodirektiivin periaatteiden mukaisesti. Kyseiset periaatteet koskevat esimerkiksi riskien hajauttamista ja riskirajoja sekä yhteissijoitusyrityksen kykyä lunastaa osuutensa osuudenhaltijoiden pyynnöstä ja laskea nettoarvonsa, kun osuuksia lasketaan liikkeeseen tai lunastetaan. Komission direktiivissä säädettyistä selvennyksistä ei sinällään aiheudu toimivaltaisille viranomaisille tai toimijoille uusia toiminnallisia velvollisuuksia. Komission direktiivissä ei anneta kattavaa luetteloa rahoitusvälineistä tai liiketoimista, vaan selitetään peruskriteereitä, joiden avulla voidaan arvioida eri määritelmien kattamia rahoitusvälinetyyppejä.

Komission direktiivissä selvennetään seuraavia sijoitusrahastodirektiivissä olevia määritelmiä ja termejä:

- siirtokelpoinen arvopaperi ja rahamarkkinaväline (1 artiklan 8 ja 9 kohta);

- rahoitusvälineet, joiden liikkeeseenlasku tai liikkeeseenlaskija kuuluu sijoittajien ja säästöjen suojaamiseksi tapahtuvan sääntelyn piiriin; liikkeeseenlaskijana tai takaajana oleva laitos, johon sovelletaan ja joka noudattaa sellaisia toiminnan vakautta koskevia sääntöjä, joiden toimivaltaiset viranomaiset katsovat olevan vähintään yhtä tiukat kuin yhteisön lainsäädännössä annetut säännöt; arvopaperistamisvälineet, joissa hyödynnetään pankin likviditeettilimiittä (19 artiklan 1 kohdan h alakohta);

- helposti rahaksi muutettava rahoitusomaisuus, kun kysymyksessä ovat rahoitusjohdannaispimukset; rahoitusjohdannaispimuksen kohde-etuutena oleva rahoitusindeksi (1 artiklan 2 kohta ja 19 artiklan 1 kohdan g alakohta);

- arvopaperi ja rahamarkkinaväline, johon sisältyy johdannaispimus (21 artiklan 3 kohdan neljäs alakohta);

- tehokkaan salkunhoidon edistämiseen käytettävät menetelmät ja välineet (21 artiklan 2 kohta); ja

- yhteissijoitusyrityksen sijoituspolitiikan tavoitteena oleva tietyn indeksin jäljittely (22 a artiklan 1 kohta).

Sijoitustoiminnan sääntelyyn liittyvät määritelmät ja termit sisällytettiin sijoitusrahastodirektiiviin direktiivillä 2001/108/EY sijoitusrahastodirektiivin muuttamisesta yhteissijoitusyritysten sijoitusten osalta. Muutokset

pantiin täytäntöön pääosin sijoitusrahastolain 11 luvussa sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (224/2004).

1.3 Sijoitusrahastodirektiivin määritelmiä vastaavat säännökset sijoitusrahastolaissa

Sijoitusrahastolain mukaan rahastoyhtiö saa sijoittaa sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettua sijoitusrahaston varoja arvopapereihin ja rahamarkkinavälineisiin, joilla käydään kauppaa arvopaperimarkkinain mukaisessa julkisessa kaupankäynnissä tai sitä vastaavassa kaupankäynnissä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai joilla käydään kauppaa muulla säänneltyllä, säännöllisesti toimivalla, tunnustetulla ja yleisölle avoimella markkinapaikalla ja arvopapereihin, joiden liikkeeseenlaskuehdoissa on sitouduttu saattamaan arvopaperit kaupankäynnin kohteeksi edellä tarkoitettussa vaihdantajärjestelmässä laissa säädettyin tiettyin edellytyksin (69 §:n 1 momentti). Rahastoyhtiö saa sijoittaa sijoitusrahaston varoja rahamarkkinavälineisiin, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena edellä tarkoitettulla markkinapaikalla edellyttäen, että niiden liikkeeseenlaskua tai liikkeeseenlaskijaa koskee sijoittajien ja säästöjen suojaamiseksi annettu sääntely ja että laissa säädettyt muut edellytykset täyttyvät (71 §:n 1 momentti). Nämä säännökset vastaavat sijoitusrahastodirektiivin 19 artiklan 1 kohdan a, b, c, d ja h alakohtaa. Sijoitusrahaston varoista saa sijoittaa enintään yhden kymmenesosan muihin kuin 69 §:ssä ja 71 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin arvopapereihin ja rahamarkkinavälineisiin (71 §:n 2 momentti). Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 19 artiklan 2 kohtaa.

Rahastoyhtiö saa sijoittaa saman liikkeeseenlaskijan osakkeisiin tai joukkovelkakirjoihin yhteensä enintään yhden viidesosan sijoitusrahaston varoista, jos sijoitusrahaston sijoitustoiminnan tavoitteena on sen sääntöjen mukaan jäljitellä tiettyä rahoitusmarkkinoilla yleisesti tunnettua osake- tai joukkovelkakirjaindeksiä. Jäljiteltävän indeksin koostumuksen on oltava riittävästi hajautettu ja indeksin on kuvattava riittävän tarkasti niitä markkinoita, joiden kehitystä sen on tar-

koitus osoittaa. Indeksien koostumuksesta ja kehityksestä on oltava yleisesti saatavilla riittävät tiedot (73 a §:n 1 momentti). Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 22 a artiklan 1 kohtaa.

Komission direktiivissä selvennetään määritelmää helposti rahaksi muutettavasta rahoitusomaisuudesta, kun on kysymys rahoitusjohdannaissopimuksista. Direktiivissä tarkoitettuja johdannaissopimuksista säädetään sijoitusrahastolain 80 §:n 1 momentin 1 kohdassa. Pykälän mukaan rahastoyhtiö saa sijoittaa sijoitusrahaston varoja kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuihin vakioituihin johdannaissopimuksiin ja niihin arvopaperimarkkinalain 10 luvun 1 a §:n nojalla rinnastettaviin johdannaissopimuksiin sekä vakioimattomiin johdannaissopimuksiin edellyttäen, että kohde-etuutena on sijoitusrahastolain 69, 71, 71 a tai 72 §:ssä tarkoitettu rahoitusväline, johdannaissopimus, jonka kohde-etuutena on tässä pykälässä tarkoitettu rahoitusväline tai kohde-etuus, rahoitusindeksi, korko, valuuttakurssi taikka valuutta, joka vastaa sijoitusrahaston sijoitus toiminnalle sen säännöissä asetettuja tavoitteita. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 19 artiklan 1 kohdan g alakohtaa. Komission direktiivissä selvennetään myös viimeksi mainitussa lainkohdassa tarkoitettuja rahoitusindeksejä.

Komission direktiivissä selvennetään määritelmää johdannaissopimuksen sisältävistä siirtokelpoisista arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä. Näitä koskeva säännös sisältyy sijoitusrahastolain 80 a §:n 2 momenttiin. Jos arvopaperiin tai rahamarkkinavälineeseen sisältyy johdannaissopimus, se on otettava huomioon 80 §:n ja 80 a §:n vaatimuksia noudatettaessa. Säännökset koskevat sijoitusrajoituksia, joita johdannaissopimuksiin sijoitettaessa on noudatettava. Lain 80 a § vastaa sijoitusrahastodirektiivin 21 artiklan 3 kohdan neljättä alakohtaa.

Sijoitusrahastolain 81 §:n mukaan rahastoyhtiö saa tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi tehdä laissa tarkemmin säädettyjen edellytysten sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä lainaus- ja takaisinostosopimuksia. Sään-

nös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 21 artiklan 2 kohtaa.

1.4 Toiminnan harjoittamisesta sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettulla rahoitusvälineellä

Sijoituspalveluyritys saa tarjota sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 5 §:ssä tarkoitettuja sijoituspalveluja ja sen lisäksi 15 §:ssä tarkoitettuja oheispalveluja 4 §:ssä tarkoitettulla rahoitusvälineellä. Pykälässä on pantu täytäntöön rahoitusvälineiden markkinat - direktiivin I liitteen C osan rahoitusvälineen määritelmä. Sen 1—3 kohdan mukaan rahoitusvälineitä ovat siirtokelpoiset arvopaperit, rahamarkkinavälineet ja yhteissijoitusyritysten osuudet sekä 4—10 kohdassa luetellut johdannaissopimukset ja hinnanosopimukset. Lain 4 §:n 1 kohdan mukaan rahoitusvälineellä tarkoitetaan arvopaperimarkkinalaisia tarkoitettua arvopaperia sekä ulkomaista muuta rahamarkkinavälinettä ja yhteissijoitusyrityksen osuutta. Kohdassa mainittu arvopaperi kattaa sijoitusrahastolaissa tarkoitettua rahasto-osuudet ja niihin rinnastettavat ulkomaisten yhteissijoitusyritysten osuudet. Ulkomaisella muulla yhteissijoitusyrityksen osuudella tarkoitetaan muita kuin arvopaperin yleiset tunnusmerkit täyttäviä yhteissijoitusyritysten osuuksia.

Sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa säädetään rahastoyhtiön oikeudesta harjoittaa sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 5 §:n 4 kohdassa tarkoitettua omaisuudenhoitoa ja pykälän 5 kohdassa tarkoitettua sijoitusneuvontaa. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 5 artiklan 3 kohtaa, jossa säädetään toimiluvanvaraisesta sijoitussalkkujen hoidosta ja sijoitusneuvonnan antamisesta sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla annetun direktiivin 93/22/ETY (*sijoituspalveludirektiivi*) liitteen B osassa luetellulla rahoitusvälineellä. Viimeksi mainittu direktiivi on kumottu rahoitusvälineiden markkinat - direktiivillä. Edellä mainitun perusteella sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua saa tarjota sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettulla rahoitusvälineellä.

Sijoitusrahastolain mukaan sijoitusrahasto-toiminta on varojen hankkimista yleisöltä yhteistä sijoittamista varten ja näiden varojen sijoittamista pääasiallisesti rahoitusvälineisiin tai kiinteistöihin ja kiinteistöarvopapereihin sekä sijoitusrahaston hallintoa. Sijoitusrahastolaissa määritelty sijoitusrahasto-toiminta on laajempi käsite kuin sijoitusrahastodirektiivissä määritelty yhteissijoitusyri-tyks, jolla tarkoitetaan yrityksiä, joiden ainoana tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen siirtokelpoisiin arvopapereihin ja muuhun helposti rahaksi muutettavaan rahoitusomaisuuteen ja jotka toimivat riskin hajauttamisen periaatteella. Sijoitusrahastolain 11 luvussa säädetään sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitetun sijoitusrahaston varojen sijoittamisesta. Lain 12 luku koskee erikoissijoitusrahaston sijoitustoimintaa, jossa voidaan poiketa siitä, mitä 11 luvussa säädetään. Erikoissijoitusrahaston sijoitustoiminnan on kohdistuttava pääasiallisesti sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuihin rahoitusvälineisiin tai kiinteistöihin ja kiinteistöarvopapereihin. Rahaston säännöistä on käytävä ilmi sijoitustoiminnan tarkoitus ja rahaston varojen sijoittaminen. Erikoissijoitusrahaston toiminnan tulee täyttää sijoitusrahastolain 43 §:n 2 momentissa sääntöjen hyväksymiselle säädetty vaatimukset. Erikoissijoitusrahaston säännöt on vahvistettava, jos säännöt ovat lain mukaiset ja saadun selvityksen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että rahoitusmarkkinoiden vakaus, toimivuus tai luottamus rahoitusmarkkinoiden toimintaan ei vaarannu ja että erikoissijoitusrahaston riskit hajautetaan riittävällä tavalla.

1.5 Nykytilan arviointi

Yleistä

Sijoitusrahastolaki sisältää määritelmät ja termit, joita komission direktiivillä tarkennetaan. Laki vastaa jo nykyisellään eräitä tarkennuksia, joista komission direktiivissä säädetään. Näitä ovat direktiivin vaatimus arvopaperin siirtokelpoisuudesta, suljettujen rahastojen osuuksien katsominen siirtokelpoiksi arvopapereiksi, rahamarkkinoilla tavallisesti kaupankäynnin kohteena olevan raha-

markkinavälineen määritelmä ja helposti rahaksi muutettavan rahoitusomaisuuden määrittely, kun kysymyksessä ovat rahoitusjohdannaissopimukset. Komission direktiivissä korostetaan sijoitusrahastodirektiivin keskeistä periaatetta yhteissijoitusyrityksen velvollisuudesta varmistua, että se kykenee lunastamaan osuutensa osuudenhaltijan pyynnöstä. Tätä vastaava vaatimus sisältyy sijoitusrahastolakiin.

Arvopaperin siirtokelpoisuus

Komission direktiivin 2 artiklassa määritellään vaatimukset, jotka sijoitusrahastodirektiivin 1 artiklan 8 kohdassa tarkoitetun siirtokelpoisen arvopaperin on täytettävä. Yksi vaatimuksista on itse siirtokelpoisuus. Direktiivin suomenkielisessä versiossa on tämän vaatimuksen ilmaisevasta englanninkielisestä sanasta *transferable* käytetty käännöstä siirtokelpoinen.

Sijoitusrahastolaissa arvopaperilla tarkoitetaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ssä määriteltyä todistetta. Arvopaperimarkkinalakia sovelletaan mainitun pykälän mukaan arvopaperiin, joka on vaihdantakelpoinen. Tällä tarkoitetaan lain esitöiden (HE 184/2001 vp) mukaan lähinnä sitä, että arvopaperin luovutuksensaajaa suojataan velkakirjalain (622/1947) 2 luvun juoksevia velkakirjoja koskevien tai muiden niitä vastaavien säännösten nojalla. Sijoitusrahastolaissa olevan arvopaperin määritelmän voidaan katsoa jo nykyisellään kattavan sijoitusrahastodirektiivin vaatimuksen arvopaperin siirtokelpoisuudesta. Direktiivin ilmaisusta siirtokelpoinen käytetään kansallisesti ilmaisua vaihdantakelpoinen.

Suljettujen rahastojen osuudet

Sijoitusrahastodirektiivin mukaan direktiiviä ei sovelleta suljettuihin yhteissijoitusyrityksiin (2 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta). Komission direktiivin perusteluissa todetaan näiden suljettujen rahastojen osuuksia käsiteltävän usein siirtokelpoisina arvopapereina. Tällainen käsittely voidaan usein perustella sillä, että ne voidaan hyväksyä kaupankäynnin kohteeksi sääntelyllä markkinoilla. Komission direktiivin

mukaan suljettujen rahastojen osuudet ovat sallittuja sijoituskohteita edellyttäen, että ne täyttävät direktiivin vaatimukset.

Sijoitusrahastolaissa tarkoitettulla sijoitusrahastodirektiivin mukaisella sijoitusrahastolla tarkoitetaan vaihtuvapääomaista sijoitusrahastoa, jonka osuudenomistajien piiriä ei ole rajoitettu. Hallituksen esityksessä eduskunnalle uudeksi sijoitusrahastolaiksi sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 202/1998 vp) käsitellään myös pääomaltaan suljettujen rahastojen osuuksia. Esityksen perustelujen mukaan sijoitusrahastolakia on tulkittu siten, että viranomaisen toimivalta koskee myös varsinaisia suljettuja yhteissijoitusyrityksiä, joiden pääoma on kiinteä ja joiden sijoittajakunta voi myös olla rajoitettu. Esityksen mukaan pääomaltaan suljettujen rahastojen osuuksia on pidettävä luonteensa vuoksi arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettuina arvopapereina, jos ne on saatettu yleiseen liikkeeseen. Sijoitusrahastolain säätämisen jälkeen arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ää on muutettu lailla arvopaperimarkkinalain muuttamisesta (1517/2001). Lakia sovelletaan arvopaperiin, joka on vaihdantakelpoinen ja joka on saatettu tai saatetaan yleiseen liikkeeseen useiden samansisältöisistä oikeuksista annettujen arvopapereiden kanssa, jollainen voi olla esimerkiksi todiste, joka annetaan osakkeesta tai muusta osuudesta yhteisön omaan pääomaan tai siihen liittyvästä osinko-, korko- tai muusta tuotto-oikeudesta tai merkintäoikeudesta. Edellä olevan perusteella voidaan katsoa, että suljettujen rahastojen osuudet ovat arvopapereina jo voimassa olevan lain mukaan sellaisia sijoituskohteita, joihin sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varoja saa sijoittaa.

Rahamarkkinoilla tavallisesti kaupankäynnin kohteena olevat rahamarkkinavälineet

Komission direktiivin 3 artikla koskee sijoitusrahastodirektiivin 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettuja rahamarkkinoilla tavallisesti kaupankäynnin kohteena olevia rahamarkkinavälineitä. Artiklan 1 kohdan mukaan tällaisilla rahamarkkinavälineillä on ymmärrettävä rahoitusvälineitä, jotka on otettu säännellyille markkinoille sijoitusrahastodirektiivin 19 ar-

tiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdan mukaisesti tai joilla käydään kauppaa tällaisilla markkinoilla, sekä rahoitusvälineitä, joita ei ole otettu kaupankäynnin kohteeksi.

Sijoitusrahastolaissa oleva rahamarkkinavälineen määritelmä vastaa sijoitusrahastodirektiivin 1 artiklan 9 kohdassa olevaa rahamarkkinavälineen määritelmää. Sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään varojen sijoittamisesta rahamarkkinavälineisiin, joilla käydään kauppaa jollakin lainkohdassa mainituista markkinapaikoista, ja 71 §:ssä puolestaan sijoittamisesta rahamarkkinavälineisiin, joilla ei käydä kauppaa 69 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla markkinapaikalla. Sääntely vastaa sijoitusrahastodirektiivin 1 artiklan 9 kohtaa ja 19 artiklan 1 kohdan a, b, c ja h alakohtaa. Voimassa oleva sääntely vastaa myös komission direktiivin 3 artiklan 1 kohtaa.

Helposti rahaksi muutettava rahoitusomaisuus, kun kysymyksessä ovat rahoitusjohdannaisopimukset

Komission direktiivin 8 artikla koskee vaatimuksia, jotka rahoitusjohdannaisopimusten on täytettävä, jotta ne voidaan katsoa sijoitusrahastodirektiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi helposti rahaksi muutettavaksi rahoitusomaisuudeksi. Artiklassa säädetään rahoitusomaisuudesta lähes vastaavasti kuin sijoitusrahastodirektiivin 19 artiklan 1 kohdan g alakohdassa. Kyseisessä alakohdassa ja komission direktiivin 8 artiklassa ei mainita hyödykettä mahdollisena kohdeetuutena. Sijoitusrahastodirektiivin 19 artiklan 1 kohdan g alakohta on pantu täytäntöön sijoitusrahastolain 80 §:ssä.

Sijoitusrahastolaissa oleva rahoitusvälineen määritelmä kattaa sijoitusrahastolain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 110/2003 vp) perustelujen mukaan kaikki ne sijoitustuotteet, joihin sijoitusrahaston varoja sijoitusrahastodirektiivin mukaan voidaan sijoittaa. Lain perustelujen mukaan säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 1 artiklan 2 kohtaa. Tässä artiklassa olevan yhteissijoitusyrityksen määritelmän mukaan yhteissijoitusyrityksellä tarkoitetaan yritystä, jonka tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen sijoittaminen 19 artiklan 1 kohdassa tarkoi-

tettuihin siirtokelpoisiin arvopapereihin ja/tai muuhun helposti rahaksi muutettavaan rahoitusomaisuuteen. Sijoitusrahastolain 11 luvussa säädetään sijoitusrahastodirektiiviä vastaavasti rahoitusvälineistä, joihin sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varoja saa sijoittaa. Sijoitusrahastolain 11 luvussa tarkoitettujen omaisuuserien, mukaan luettuna 80 §:ssä tarkoitettujen johdannaisopimukset, katsotaan olevan helposti rahaksi muutettavaa rahoitusomaisuutta.

Komission direktiivin 8 artiklan 5 kohdan mukaan sijoitusrahastodirektiivin 1 artiklan 2 kohdassa ja 19 artiklan 1 kohdan g alakohdassa oleva viittaus helposti rahaksi muutettavaan rahoitusomaisuuteen on ymmärrettävä siten, että se ei kata hyödyke johdannaisia. Sijoitusrahastolain 80 §:n nojalla ei ole sallittua sijoittaa sijoitusrahaston varoja johdannaisopimuksiin, joiden kohde-etuutena on hyödyke.

Rahastoyhtiön lunastusvelvollisuus

Komission direktiivissä korostetaan sijoitusrahastodirektiivin keskeistä periaatetta yhteissijoitusyrityksen velvollisuudesta varmistaa, että se kykenee lunastamaan osuutensa osuudenhaltijan pyynnöstä ja laskemaan nettoarvonsa, kun osuuksia lasketaan liikkeeseen ja lunastetaan. Rahaston varojen sijoittaminen erityyppisiin omaisuuseriin ei saa vaarantaa tämän periaatteen toteutumista. Rahastoyhtiön lunastusvelvollisuudesta säädetään sijoitusrahastolain 49 §:ssä. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 37 artiklan 1 kohtaa. Sijoitusrahastodirektiivin mukaisen sijoitusrahaston säännöissä ei voida poiketa tästä periaatteesta.

Rahoitusvälineen määritelmä

Sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa oleva rahoitusvälineen määritelmä kattaa arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettujen arvopaperien ja ulkomaisten yhteisöjen liikkeeseen laskemat vastaavankaltaiset arvopaperit. Se kattaa nykyisellään myös ulkomaiset muut kuin edellä mainittuihin arvopapereihin luettavat rahamarkkinavälineet ja yhteissijoitusyritysten osuudet, jotka eivät ole vaihdantakelpoisia.

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivissä ei määritellä rahoitusvälineen määritelmässä mainittuja yhteissijoitusyrityksiä. Määritelmä on kuitenkin tarkoitettu avoimeksi. Siinä tarkoitettuina yhteissijoitusyrityksinä voidaan pitää myös muita kuin sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettuja yhteissijoitusyrityksiä, joiden yhteissijoittamisen rakenne, sijoitustoiminnan periaatteet sekä niiden kotivaltion lainsäädäntö ja valvonnan taso voivat poiketa sijoitusrahastodirektiivissä säädetyistä periaatteista. Tällainen yhteissijoitusyritys voi esimerkiksi kerätä varoja vain tietyltä ammattimaisten sijoittajien ryhmältä yhteistä sijoitustoimintaa varten. Tällaisena muuna yhteissijoitusyrityksen osuutena voidaan esimerkiksi pitää myös suomalaisen kommandiittiyhtiömuotoisen pääomarahaston osuutta, joka ei täytä arvopaperin yleisiä tunnusmerkkejä esimerkiksi vaihdantakelpoisuudesta. Tällaisia pääomarahastoja hallinnoidaan usein erillisen hallinnointiyhtiön kautta. Lain sanamuoto voidaan tulkita siten, että se kattaa tällä hetkellä vain ulkomaisten muiden yhteissijoitusyritysten osuudet, kuten erilaisten ulkomaisten pääomarahastojen osuudet, mutta ei niihin rinnastettavien suomalaisten kommandiittiyhtiömuotoisten pääomarahastojen osuuksia, jotka eivät ole arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuja arvopapereita. Rahoitusvälineen määritelmä ei tältä osin täysin vastaa rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin määritelmää. Määritelmä olisi tarpeen tarkentaa siten, että se kattaisi myös suomalaisen muun yhteissijoitusyrityksen osuuden. Esimerkiksi kommandiittiyhtiömuotoisen kiinteistörahaston osuus, jota ei pidetä arvopaperina, voisi myös olla edellä tarkoitettu yhteissijoitusyrityksen osuus.

Määritelmän tarkentamisesta seuraisi, että sijoituspalveluyritys voisi tarjota myös suomalaisen muun yhteissijoitusyrityksen osuuteen kohdistuvaa sijoituspalvelua ja oheispalvelua. Rahastoyhtiön hallinnoiman erikoissijoitusrahaston varojen sijoittaminen tällaiseen osuuteen olisi sallittua rahaston sääntöjen puitteissa. Sen sijaan sijoitusrahastolain 11 luvussa tarkoitettujen sijoitusrahastodirektiivin mukaisen sijoitusrahaston varojen sijoittaminen ei olisi sallittua muuhun yhteissijoitusyrityksen osuuteen, jota ei pidetä arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuna vaihdanta-

kelpoisena arvopaperina. Sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varoja saa sijoittaa ainoastaan mainitussa luvussa tarkoitettuihin helposti rahaksi muutettaviin rahoitusvälineisiin.

2 Ehdotetut muutokset

Sijoitusrahastolaki

Sijoitusrahastolain 11 luvussa säädetään rahoitusvälineistä, joihin sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varoja saa sijoittaa. Laissa on pantu täytäntöön ne sijoitusrahastodirektiivin määritelmät, joita komission direktiivillä selvennetään. Komission direktiivi ehdotetaan pantavaksi täytäntöön sijoitusrahastolain 11 lukuun lisättävällä valtuutussäännöksellä ja sen nojalla annettavalla valtiovarainministeriön asetuksella, jossa säädettäisiin tarkemmin rahoitusvälineistä, joihin sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varoja saa sijoittaa. Samankaltaista ratkaisua on ehdotettu Ruotsissa. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin 2 §:n 13 kohdassa tarkoitettua rahamarkkinavälineistä, 69 §:n 1 momentissa tarkoitettuja arvopapereista, 71 §:n 1 momentissa tarkoitettuja rahamarkkinavälineistä, 71 §:n 2 momentissa tarkoitettuja muista kuin 69 §:ssä tarkoitettuja arvopapereista, 73 a §:n 1 momentissa tarkoitettua sijoitustoiminnassa jäljiteltävästä osake- tai joukkovelkakirjaindeksistä, 80 §:n 1 momentissa tarkoitettuja johdannaissopimuksista ja momentin 1 kohdassa tarkoitettuja johdannaissopimuksen kohdeetuutena käytetyistä rahoitusindekseistä, 80 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä, joihin sisältyy johdannaissopimus, sekä 81 §:ssä tarkoitettuja tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi tarkoitettuja menetelmistä. Asetusluonnos on esityksen liitteenä.

Sijoitusrahastolain 5 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Momentissa säädettäisiin lausunnotmenettelystä silloin, kun toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen rahastoyhtiön, sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen yrityksen tai yhtiön emoyrityksen tytäryritys, tai kun mää-

räämisvalta toimilupaa hakevassa yhteisössä on samoilla luonnollisilla henkilöillä tai oikeushenkilöillä kuin toisessa jäsenvaltiossa toimiluvan saaneessa rahastoyhtiössä, sijoituspalveluyrityksessä, luottolaitoksessa tai vakuutusyhtiössä. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 5 b artiklan 3 kohtaa. Vastaavanlainen säännös sisältyy luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 22 §:ään ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 17 §:ään.

Sijoituspalveluyrityksistä annettu laki

Sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 4 §:n 1 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi. Pykälän 1 kohdasta poistettaisiin ulkomaista muuta rahamarkkinavälinettä ja yhteissijoitusyrityksen osuutta koskeva maininta, jolloin 1 kohta koskisi vain arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua arvopaperia, mikä kattaisi käytännössä myös ulkomaisten yhteisöjen liikkeeseen laskemat vastaavankaltaiset vaihdantakelpoiset arvopaperit. Momenttiin lisättäisiin uusi 1 a kohta, jonka mukaan rahoitusvälineellä tarkoitetaan myös sellaista muuta kuin 1 kohdassa tarkoitettua yhteissijoitusyrityksen osuutta ja sellaista rahamarkkinavälinettä, jota ei pidetä arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuna arvopaperina. Muulla yhteissijoitusyrityksen osuudella tarkoitettaisiin siten muuta kuin arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua sijoitusrahastolain mukaista rahasto-osuutta tai siihen rinnastettavaa vaihdantakelpoista ulkomaisen yhteissijoitusyrityksen osuutta. Kohta koskisi siten erilaisten ulkomaisten yhteissijoitusyritysten osuuksien lisäksi myös suomalaisten yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten osuuksia, kuten kommandiittiyhtiömuotoisten pääomarahastojen ja kiinteistörahastojen osuuksia.

Rahamarkkinavälineet määritellään rahoitusvälineiden markkinat -direktiivissä välineiksi, joilla tavallisesti käydään kauppaa rahamarkkinoilla kuten esimerkiksi valtion velkasitoumuksia, sijoitustodistuksia ja yritystodistuksia, lukuun ottamatta maksuvälineitä. Tällaiset todisteet ovat useimmiten arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuja arvopapereita. Rahoitusvälineiden markkinat -

direktiivin mukaan rahoitusvälineitä ovat siirtokelpoisten arvopaperien ohella rahamarkkinavälineet. Direktiivin rahoitusvälineen määritelmän on katsottu kattavan myös sellaiset rahamarkkinavälineet, jotka eivät ole direktiivissä mainittuja siirtokelpoisia arvopapereita. Tämän perusteella rahoitusvälineellä tarkoitettaisiin pykälän 1 a kohdan mukaan myös sellaista rahamarkkinavälinettä, jota ei pidetä arvopaperimarkkina-alueella tarkoitettuna vaihdantakelpoisena arvopaperina. Säännös vastaisi rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin I liitteen C osan 2 ja 3 kohtaa.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksen arvioidaan selkeyttävän ja tehostavan Euroopan unionin yhtenäisiä sisämarkkinoita sijoitusrahastodirektiivin soveltamisalalla. Sen arvioidaan vähentävän epävarmuutta rahoitusvälineistä, joihin sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varoja saa sijoittaa. Rahastoyhtiön on mahdollista sijoittaa hallinnoimansa erikoissijoitusrahaston varoja myös suomalaisten muiden yhteissijoitusyritysten osuuksiin ja rahamarkkinavälineisiin, joita ei pidetä arvopaperimarkkina-alueella tarkoitettuina arvopapereina.

Esityksestä voi aiheutua tarve muuttaa Rahoitustarkastuksen määräyksiä. Arvion mukaan rahastoyhtiöille saattaa aiheutua jonkin verran kustannuksia mahdollisista sijoitusrahastojen sääntömuutoksista. Säännöissä on saatettu rajata sijoituskohteet nykyistä sijoitusrahastolakia suppeammin ilmauksin. Esityksen ei arvioida aiheuttavan muita lisäkustannuksia suomalaisille rahastoyhtiöille tai sijoittajille.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Ehdotusta valmisteltaessa on kuultu Rahoitustarkastusta, Suomen Sijoitusrahastoyhdistys ry:tä, Finanssialan Keskusliitto ry:tä ja Suomen pääomasijoitusyhdistys ry:tä.

5 Voimaantulo

Komission direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä siten, että sen noudattamista edellyttäviä säännöksiä sovelletaan 23 päivästä heinäkuuta 2008 alkaen. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mainittuna päivänä.

6 Sääntämisenjärjestys

Sijoitusrahastolain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 86 a §:n mukaan valtiovarainministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin rahoitusvälineistä, joihin sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varoja saa sijoittaa. Ehdotus mahdollistaa komission direktiivin yksityiskohtaisten säännösten täytäntöönpanon lakia alemmanasteisella normitasolla.

Perustuslain (731/1999) 80 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain alaan. Lähtökohtana on, että valtioneuvoston yleisistunto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista ja muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Ministeriölle voidaan osoittaa asetuksenantovaltaa merkitykseltään vähäisemmissä asioissa.

Ehdotetun valtuuden nojalla annettavat säännökset eivät koske yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita eivätkä asioita, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Ehdotettu asetuksenantovaltuus on pääosin sidottu komission direktiivin norminantoon ja on siten soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Edellä esitetyn perusteella lakiehdotukset voitaisiin käsitellä tavallisessa lainsäätämisenjärjestyksessä..

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**sijoitusrahastolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 29 päivänä tammikuuta 1999 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 5 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 224/2004, uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 86 a § seuraavasti:

5 a §

Jos toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen rahastoyhtiön, sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen rahastoyhtiön, sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritys, hakemuksesta on pyydettyä kyseisen valtion asianomaisen valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla henkilöillä tai oikeushenkilöillä kuin edellä tarkoitettussa ulkomaisessa rahastoyhtiössä, sijoituspalveluyrityksessä, luottolaitoksessa tai vakuutusyhtiössä. Lausuntopyynnössä lausunnonantajaa on pyydettyä erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen tai rahastoyhtiön valvonnan kannalta.

11 luku

Sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varojen sijoittaminen

86 a §

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 2 §:n 13 kohdassa tarkoitettua rahamarkkinavälineestä, 69 §:n 1 momentissa ja 71 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin arvopapereista, 71 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin rahamarkkinavälineistä, 73 a §:n 1 momentissa tarkoitettuihin osake- tai joukkovelkakirjaindeksistä, 80 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin johdannaissopimuksista ja kohde-etuutena käytetyistä rahoitusindekseistä, 80 a §:n 2 momentissa tarkoitettuihin arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä, joihin sisältyy johdannaissopimus ja 81 §:ssä tarkoitettuihin tehokkaan omaisuudenhoidon menetelmistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki**sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalveluyrityksistä 26 päivänä lokakuuta 2007 annetun lain (922/2007)
 4 §:n 1 momentin 1 kohta, ja
lisätään 4 §:n 1 momenttiin uusi 1a kohta seuraavasti:

4 §

Rahoitusväline

1 a) muuta yhteissijoitusyrityksen osuutta
 ja rahamarkkinavälinettä, jota ei pidetä
 1 kohdassa tarkoitettuna arvopaperina;

Rahoitusvälineellä tarkoitetaan:

1) arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua
 arvopaperia;

Tämä laki tulee voimaan _____
 20 ____ päivänä _____
 kuuta _____

Helsingissä 29 päivänä helmikuuta 2008

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Hallinto- ja kuntaministeri *Mari Kiviniemi*

1.

Laki**sijoitusrahastolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 29 päivänä tammikuuta 1999 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 5 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 224/2004, uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 86 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Jos toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen rahastoyhtiön, sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen rahastoyhtiön, sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritys, hakemuksesta on pyydettävä kyseisen valtion asianomaisen valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla henkilöillä tai oikeushenkilöillä kuin edellä tarkoitettussa ulkomaisessa rahastoyhtiössä, sijoituspalveluyrityksessä, luottolaitoksessa tai vakuutusyhtiössä. Lausuntopyyntöissä lausunnonantajaa on pyydettävä erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen tai rahastoyhtiön valvonnan kannalta.

11 luku

Sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettun sijoitusrahaston varojen sijoittaminen

86 a §

Valtiovarainministeriön asetuksella sääde-

tään tarkemmin 2 §:n 13 kohdassa tarkoitettua rahamarkkinavälineestä, 69 §:n 1 momentissa ja 71 §:n 2 momentissa tarkoitettuja arvopapereista, 71 §:n 1 momentissa tarkoitettuja rahamarkkinavälineistä, 73 a §:n 1 momentissa tarkoitettua osake- tai joukko-velkakirjaindeksistä, 80 §:n 1 momentissa tarkoitettuja johdannaissopimuksista ja kohde-etuutena käytetyistä rahoitusindekseistä, 80 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä, joihin sisältyy johdannaissopimus ja 81 §:ssä tarkoitettuja tehokkaan omaisuudenhoidon menetelmistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

2.

Laki

sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalveluyrityksistä 26 päivänä lokakuuta 2007 annetun lain (922/2007)
4 §:n 1 momentin 1 kohta, ja
lisätään 4 §:n 1 momenttiin uusi 1a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Rahoitusväline

Rahoitusväline

Rahoitusvälineellä tarkoitetaan:
1) arvopaperimarkkina-
laisissa tarkoitettua ar-
vopaperia sekä ulkomaista muuta rahamark-

Rahoitusvälineellä tarkoitetaan:
1) arvopaperimarkkina-
laisissa tarkoitettua
arvopaperia;

kinävälinettä ja yhteissijoitusyrityksen osuutta;

1 a) muuta yhteissijoitusyrityksen osuutta ja rahamarkkinävälinettä, jota ei pidetä 1 kohdassa tarkoitettuna arvopaperina;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

*Liite
Asetusluonnos*

Valtiovarainministeriön asetus

sijoitusrahastolain 11 luvussa tarkoitetuista rahoitusvälineistä

Valtiovarainministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 29 päivänä tammikuuta 1999 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 86 a §:n nojalla, sellaisena kuin se on laissa /20 :

1 §

Soveltamisala

Tämä asetus koskee rahoitusvälineitä, joihin sijoitusrahastolain 11 luvun mukaan sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varoja saa sijoittaa. Asetuksessa säädetään tarkemmin sijoitusrahastolain 2 §:n 13 kohdassa, 69 §:n 1 momentissa, 71 §:ssä, 73 a §:n 1 momentissa, 80 §:n 1 momentissa ja 80 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja rahoitusvälineitä koskevista vaatimuksista sekä 81 §:ssä tarkoitetuista tehokkaan omaisuuden hoidon menetelmistä.

2 §

Arvopapereita koskevat vaatimukset

Sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentissa ja 71 §:n 2 momentissa mainituilla arvopapereilla tarkoitetaan arvopapereita

1) joiden hallussapidosta voi aiheutua tappio, joka rajoittuu arvopapereista maksettuihin määrään;

2) joiden likviditeetti ei vaaranna rahastoyhtiön velvollisuutta lunastaa hallinnoimansa sijoitusrahaston rahasto-osuus sijoitusrahastolain 49 §:n 1 momentissa ja 50 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa;

3) joiden arvo voidaan määritellä luotettavasti siten kuin 2 momentissa säädetään;

4) joista on saatavilla asianmukaiset tiedot siten, kuin 3 momentissa säädetään;

5) joiden hankinta vastaa sijoitusrahaston sääntöjen mukaisia tavoitteita;

6) joihin liittyvät riskit otetaan huomioon rahastoyhtiön riskienhallintajärjestelmässä.

Sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvopaperien arvo voidaan

määritellä luotettavasti, kun niistä on saatavilla tarkat, luotettavat ja säännönmukaiset hinnat, jotka ovat joko markkinahintoja tai liikkeeseenlaskijasta riippumattomilla arviointimenetelmillä saatavia hintoja. Sijoitusrahastolain 71 §:n 2 momentissa tarkoitettujen arvopaperien arvo voidaan määritellä luotettavasti, kun niistä on saatavilla määräajoin määritetty arvo, joka on johdettu arvopaperin liikkeeseenlaskijan antamista tiedoista tai pätevistä sijoitustutkimuksesta.

Sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentissa tarkoitetuista arvopapereista on saatavilla asianmukaiset tiedot, kun markkinapaikalla on saatavilla arvopaperista tai sijoituskokonaisuudesta säännönmukaiset, tarkat ja kattavat tiedot. Sijoitusrahastolain 71 §:n 2 momentissa tarkoitetuista arvopapereista on saatavilla asianmukaiset tiedot, kun rahastoyhtiön saatavilla on arvopaperista tai sijoituskokonaisuudesta säännönmukaiset ja tarkat tiedot.

Sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla markkinapaikalla kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi täyttää 1 momentin 2 kohdassa säädetyn vaatimuksen, jollei rahastoyhtiön saatavilla ole tietoja, joiden perusteella voidaan arvioida, ettei vaatimus täyty.

3 §

Suljettujen sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten osuudet sekä eräät muut arvopaperit

Sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentissa ja 71 §:n 2 momentissa tarkoitettuna arvopaperina on pidettävä muiden kuin sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen pääomaltaan

vaihtuvien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten osuuksia, jos

1) ne täyttävät 2 §:ssä säädetty vaatimukset ja ovat vaihdantakelpoisia;

2) niihin sovelletaan osakeyhtiöön sovellettavia hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiä vastaavia järjestelmiä; ja

3) niitä hoitavaa yritystä koskee sijoittajien suojaamiseksi annettu sääntely.

Sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentissa ja 71 §:n 2 momentissa tarkoitettuna arvopaperina on pidettävä muuta rahoitusvälinettä, joka täyttää 2 §:n vaatimukset ja on vaihdantakelpoinen ja jonka vakuutena on muita varoja tai jonka arvo riippuu muiden varojen kehityksestä. Viimeksi mainitut varat voivat olla muita kuin sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentissa, 71 §:n 1 momentissa, 71 a §:ssä, 72 §:n 1 ja 2 momentissa ja 80 §:n 1 momentissa tarkoitettuja rahoitusvälineitä.

Jos 2 momentissa tarkoitettu rahoitusväline sisältää 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua johdannaisosaa, tällaiseen rahoitusvälineeseen sovelletaan sijoitusrahastolain 80 a §:ää.

4 §

Rahamarkkinavälineitä koskevat vaatimukset

Sijoitusrahastolain 2 §:n 13 kohdassa mainitulla rahamarkkinavälineellä tarkoitetaan rahoitusvälinettä, joka täyttää yhden seuraavista vaatimuksista:

1) sen erääntymisaika liikkeeseenlaskuhetkellä on enintään 397 päivää;

2) sen jäljellä oleva erääntymisaika on enintään 397 päivää;

3) sen korkotuotto oikaistaan säännöllisesti rahamarkkinoiden muutosten mukaisesti vähintään 397 päivän välein;

4) sen riskiprofiili, mukaan lukien korko- ja luottoriski, vastaa sellaisten rahoitusvälineiden riskiprofiilia, joiden erääntymisaika on 1 tai 2 kohdan mukainen, tai joiden korkotuottoja oikaistaan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Rahoitusvälinettä on pidettävä sijoitusrahastolain 2 §:n 13 kohdassa tarkoitettuna helposti rahaksi muutettavana rahamarkkinavälineenä, jos se voidaan myydä kohtuullisin kustannuksin riittävän lyhyen ajan kuluessa

ottaen huomioon rahastoyhtiön velvollisuus rahasto-osuudenomistajan vaatimuksesta lunastaa hallinnoimansa sijoitusrahaston rahasto-osuus.

Rahoitusvälinettä on pidettävä sijoitusrahastolain 2 §:n 13 kohdassa tarkoitettuna rahamarkkinavälineenä, jonka arvo voidaan tarkasti määrittellä koska tahansa, kun arvonmäärittystä varten on käytettävissä järjestelmät

1) joiden avulla rahastoyhtiö voi laskea nettoarvon sen arvon mukaisesti, jolla rahastoyhtiön arvopaperiomistuksiin sisältyvä rahoitusväline on vaihdettavissa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä;

2) jotka perustuvat joko markkinatietoihin tai arvostusmalleihin mukaan lukien jaksotettuun hankintameno perustuvat menetelmät.

Sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla markkinapaikalla kaupankäynnin kohteena oleva rahamarkkinaväline täyttää 2 ja 3 momentissa säädetty vaatimukset, jollei rahastoyhtiön saatavilla ole tietoja, joiden perusteella voidaan arvioida, ettei vaatimus täyty.

5 §

Sijoitusrahastolain 71 §:n 1 momentissa tarkoitettua rahamarkkinavälineitä, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena 69 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna markkinapaikalla ja joiden liikkeeseenlaskua tai liikkeeseenlaskijaa koskee sijoittajien ja säästöjen suojaamiseksi annettu sääntely

Sijoitusrahastolain 71 §:n 1 momentissa tarkoitetuista rahamarkkinavälineistä on oltava saatavilla asianmukaiset tiedot, mukaan lukien sellaiset tiedot, joiden avulla voidaan arvioida rahamarkkinavälineisiin tehtyihin sijoituksiin liittyvät luottoriskit, siten kuin 2—4 momentissa tarkemmin säädetään.

Sijoitusrahastolain 71 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuista rahamarkkinavälineistä ja sellaisista Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alue- tai paikallisviranomaisen tai kansainvälisen julkisyhteisön liikkeeseen laskemista rahamarkkinavälineistä, joita Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio ei takaa, on oltava saatavilla

1) tiedot, jotka koskevat sekä liikkeeseenlaskua tai liikkeeseenlaskuohjelmaa että liikkeeseenlaskijan oikeudellista ja taloudellista asemaa ennen rahamarkkinavälineen liikkeeseenlaskua ja jotka ovat liikkeeseenlaskijasta riippumattoman pätevän kolmannen osapuolen varmentamia;

2) 1 kohdassa tarkoitetuista tiedoista säännöllisesti päivitettyt tiedot ja tiedot niissä tapahtuvista merkittävistä muutoksista;

3) olemassa olevat luotettavat tilastot liikkeeseenlaskusta tai liikkeeseenlaskuohjelmasta.

Sijoitusrahastolain 71 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista rahamarkkinavälineistä on oltava saatavilla

1) tiedot, jotka koskevat liikkeeseenlaskua tai liikkeeseenlaskuohjelmaa tai liikkeeseenlaskijan oikeudellista ja taloudellista asemaa ennen rahamarkkinavälineen liikkeeseenlaskua;

2) 1 kohdassa tarkoitetuista tiedoista säännöllisesti päivitettyt tiedot ja tiedot niissä tapahtuvista merkittävistä muutoksista;

3) olemassa olevat luotettavat tilastot liikkeeseenlaskusta tai liikkeeseenlaskuohjelmasta tai muut tiedot, joiden avulla voidaan arvioida tällaisiin rahamarkkinavälineisiin tehtyihin sijoituksiin liittyvät luottoriskit.

Sijoitusrahastolain 71 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista muista kuin tämän pykälän 2 momentissa tarkoitetuista sekä Euroopan keskuspankin ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion keskuspankin liikkeeseen laskemista rahamarkkinavälineistä on oltava saatavilla tiedot, jotka koskevat liikkeeseenlaskua tai liikkeeseenlaskuohjelmaa tai liikkeeseenlaskijan oikeudellista ja taloudellista asemaa ennen rahamarkkinavälineen liikkeeseenlaskua.

6 §

Yhteisö, johon sovelletaan ja joka noudattaa toiminnan vakautta koskevia sääntöjä, jotka vastaavat Euroopan yhteisön lainsäädäntöä

Sijoitusrahastolain 71 §:n 1 momentin 3 kohdassa yhteisöllä, johon sovelletaan ja joka noudattaa toiminnan vakautta koskevia

sääntöjä, jotka vastaavat Euroopan yhteisön lainsäädäntöä, tarkoitetaan liikkeeseenlaskijaa,

1) joka on sijoittunut Euroopan talousalueelle, tai

2) joka on sijoittunut G10-ryhmään kuuluvaan OECD-valtioon, tai

3) joka omaa vähintään hyväksyttävän luottoluokituslaitoksen investointikelpoiseksi määrittelemän luokitusasteen (englanniksi *investment grade rating*) tai sitä korkeamman tason, tai

4) johon kohdistuvan arvioinnin perusteella voidaan osoittaa, että liikkeeseenlaskijaan sovellettavat toiminnan vakautta koskevat säännöt vastaavat Euroopan yhteisön lainsäädäntöä.

7 §

Arvopaperistamisvälineet, joissa hyödynnetään luottolaitoksen maksuvalmiuslimiittiä

Sijoitusrahastolain 71 §:n 1 momentin 4 kohdassa, jossa viitataan yhteisöön, joka on erikoistunut sellaisten arvopaperistamisvälineiden rahoitukseen, joissa hyödynnetään luottolaitoksen maksuvalmiuslimiittiä, tarkoitetaan arvopaperistamisalalla toimivia yhtiön tai sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettua trustin muodossa taikka sopimuksella perustettuja rakenteita. Luottolaitoksen maksuvalmiuslimiitillä tarkoitetaan rahoitusjärjestelyjä, jotka sijoitusrahastolain 71 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja sääntöjä noudattava rahoituslaitos on taannut.

8 §

Sijoitusrahastolain 80 §:ssä tarkoitettujen johdannaisopimukset

Sijoitusrahastolain 80 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu kohde-etuus voi olla rahoitusväline, jolla on yksi tai useita pykälässä mainittujen rahoitusvälineiden ominaisuuksista.

Sijoitusrahastolain 80 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin johdannaisopimuksiin kuuluu sopimus, joka täyttää seuraavat vaatimukset:

1) se mahdollistaa kohde-etuutena olevaan rahoitusvälineeseen liittyvän luottoriskin siirron erillään kohde-etuuteen liittyvistä muista riskeistä;

2) se ei saa johtaa muiden varojen kuin sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentissa, 71 ja 71 a §:ssä, 72 §:n 1 ja 2 momentissa ja 80 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden luovuttamiseen mukaan lukien sopimuksen toteuttaminen käteisellä;

3) se täyttää 3 ja 4 momentissa ja sijoitusrahastolain 80 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa vakioimattomalle johdannaissopimukselle säädetyt vaatimukset;

4) siihen liittyvät riskit otetaan huomioon rahastoyhtiön riskienhallintajärjestelmässä ja sisäisessä valvonnassa tilanteessa, jossa rahastoyhtiön tietojensaanti ei vastaa johdannaissopimuksen vastapuolen tietojensaantia, koska vastapuoli voi saada julkistamatonta tietoa yrityksestä, jonka liikkeeseen laskemia omaisuuseriä käytetään johdannaissopimuksen kohde-etuutena.

Sijoitusrahastolain 80 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainitulla käyvällä arvolla tarkoitetaan määrää, johon vakioimaton johdannaissopimus voitaisiin vaihtaa tai velka suorittaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden ja toisistaan riippumattomien osapuolten välillä.

Sijoitusrahastolain 80 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla vakioimattoman johdannaissopimuksen arvon luotettavalla ja todennettavalla määrittämisellä tarkoitetaan rahastoyhtiön tekemää arviointia, joka vastaa 3 momentissa mainittua käypää arvoa ja joka ei perustu vain johdannaissopimuksen vastapuolen markkinanoteerauksiin. Sen on lisäksi täytettävä seuraavat vaatimukset:

1) arviointi perustuu johdannaissopimuksen luotettavaan päivittäiseen markkina-arvoon tai jos sellaista ei ole saatavilla, riittävän tunnustettua menetelmää käyttävään hinnoittelumalliin; ja

2) arvioinnin todentaa

a) vakioimattoman johdannaissopimuksen vastapuolesta riippumaton ulkopuolinen taho tai osapuoli, joka tekee todennuksen riittävän usein ja siten, että rahastoyhtiö voi tarkistaa sen; tai

b) rahastoyhtiön varainhoidosta vastaavasta organisaation osasta riippumaton yksikkö tai

muu organisaation osa, jolla on tarkoitukseen riittävät välineet.

9 §

Johdannaissopimuksen kohde-etuutena oleva rahoitusindeksi

Sijoitusrahastolain 80 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun johdannaissopimuksen kohde-etuutena olevan rahoitusindeksin on oltava riittävästi hajautettu. Tällaisen indeksin on täytettävä seuraavat vaatimukset:

1) indeksin koostumus on sellainen, että yhteen osaan kohdistuvat hintojen muutokset tai kaupankäynti eivät vaikuta merkittävästi koko indeksin kehitykseen;

2) jos indeksi koostuu sijoitusrahastolain 69 §:n 1 momentissa, 71 §:n 1 momentissa, 71 a §:ssä, 72 §:n 1 ja 2 momentissa tai 80 §:n 1 momentissa tarkoitetuista rahoitusvälineistä, se on hajautettu vähintään siten kuin sijoitusrahastolain 73 a §:ssä säädetään;

3) jos indeksi koostuu muista kuin 2 kohdassa tarkoitetuista rahoitusvälineistä, se on hajautettu sijoitusrahastolain 73 a §:ää vastaavalla tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun rahoitusindeksin on kuvattava riittävän tarkasti niitä markkinoita, joiden kehitystä se osoittaa. Tällaisen indeksin on täytettävä seuraavat vaatimukset:

1) indeksi mittaa kohde-etuuksista muodostuvan edustavan ryhmän kehitystä olennaisella ja asianmukaisella tavalla;

2) indeksiä tarkistetaan tai tasapainotetaan säännöllisesti julkisesti saatavilla olevien arviointiperusteiden avulla sen varmistamiseksi, että indeksi edelleen kuvaa viitemarkkinoita;

3) kohde-etuudet ovat riittävän likvidit, minkä johdosta käyttäjät voivat tarvittaessa jäljitellä indeksiä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta rahoitusindeksistä on oltava yleisesti saatavilla riittävät tiedot. Tällaisen indeksin on täytettävä seuraavat vaatimukset:

1) indeksin julkistaminen perustuu luotettavaan menetelmiin hintojen keräämiseksi ja indeksiarvon laskemiseksi ja julkaisemiseksi ja se sisältää hinnoittelumenettelyt sellaisille osille, joille ei ole saatavilla markkinahintaa;

2) olennaiset tiedot, kuten tiedot indeksin laskemisesta, tasapainotusmenetelmistä, indeksien muutoksista tai mahdollisista vaikeuksista toimittaa ajoissa tarkkoja tietoja, ovat laajalti ja ajoissa saatavilla.

Jos sijoitusrahastolain 80 §:n 1 momentissa tarkoitettujen johdannaissopimusten kohde-etuutena käytettyjen 1 momentin 2 kohdassa mainittujen varojen koostumus ei täytä tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia, kyseisiä johdannaissopimuksia on pidettävä sijoitusrahastolain 80 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainittujen muiden kohde-etuuksien kuin rahoitusindeksin yhdistelmän sisältävinä johdannaissopimuksina.

10 §

Arvopaperi ja rahamarkkinaväline, johon sisältyy johdannaissopimus

Sijoitusrahastolain 80 a §:n 2 momentissa mainitulla arvopaperilla, johon sisältyy johdannaissopimus, tarkoitetaan arvopaperia, joka täyttää 2 §:n vaatimukset ja sisältää seuraavat vaatimukset täyttävän johdannaissosan:

1) sen ansiosta kassavirta tai osa siitä, joka muutoin vaatisi pääsopimuksena toimivan siirtokelpoisen arvopaperin, voi muuttua määrätyn koron, rahoitusvälineen hinnan, valuuttakurssin, hinta- tai korkoindeksin, luottokituksen tai luottoindeksin taikka muun muuttujan mukaan, ja siten vaihdella samalla tavalla kuin itsenäisessä johdannaissopimuksessa;

2) sen taloudelliset ominaisuudet ja riskit eivät ole läheisessä yhteydessä pääsopimuksen ominaisuuksiin ja riskeihin;

3) sillä on merkittävä vaikutus arvopaperin riskiprofiiliin ja hinnoitteluun.

Sijoitusrahastolain 80 a §:n 2 momentissa mainitulla rahamarkkinavälineellä, johon sisältyy johdannaissopimus, tarkoitetaan rahamarkkinavälinettä, joka täyttää yhden 4 §:n 1 momentin vaatimuksista ja 4 §:n 2 ja 3 momentin vaatimukset ja johon sisältyy 1 momentin 1—3 kohdan vaatimukset täyttävä osa.

Arvopaperin tai rahamarkkinavälineen ei katsota sisältävän johdannaissopimusta, kun se sisältää osan, joka voidaan sopimuksen perusteella luovuttaa arvopaperista tai raha-

markkinavälineestä riippumatta. Edellä mainittua osaa on pidettävä erillisenä rahoitusvälineenä.

11 §

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseen tarkoitettut menetelmät

Sijoitusrahastolain 81 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä tehtävien lainaus- ja takaisinostosopimusten on täytettävä seuraavat vaatimukset:

1) ne toteutetaan kustannustehokkaasti ja ovat taloudellisesti asianmukaisia;

2) niihin on tehty sijoitus riskin tai kustannusten pienentämiseksi taikka lisäpääoman tai lisätulojen muodostamiseksi siten, että riskitaso on sijoitusrahaston riskiprofiilin mukainen ja täyttää sijoitusrahastolain 73 §:n vaatimukset riskien hajauttamisesta;

3) rahastoyhtiön riskienhallintajärjestelmässä otetaan huomioon niihin liittyvät riskit.

12 §

Sijoitusrahaston sijoitustoiminnassa jäljiteltävä indeksi

Sijoitusrahastolain 73 a §:n 1 momentissa mainitulla tietyn rahoitusmarkkinoilla yleisesti tunnetun osake- tai joukkovelkakirjaindeksin jäljittelyllä tarkoitetaan indeksin perustana olevien varojen jäljittelyä mukaan lukien sijoitusrahastolain 81 §:ssä tarkoitettujen menetelmien käyttö.

Sijoitusrahastolain 73 a §:n 1 momentissa mainituilla jäljiteltävän indeksin koostumusta koskevilla vaatimuksilla tarkoitetaan seuraavaa:

1) indeksi on riittävästi hajautettu, kun se täyttää 73 a §:n hajauttamisvaatimukset;

2) indeksi kuvaa riittävän tarkasti markkinoita, joiden kehitystä sen on tarkoitus osoittaa, kun sen laatija käyttää tunnustettua menetelmää, joka ei yleensä johda merkittävän liikkeeseenlaskijan sulkemiseen indeksin kuvaamilta markkinoilta;

3) indeksistä on yleisesti saatavilla riittävät tiedot, kun se on yleisön käytettävissä ja in-

deksin laatija on riippumaton indeksiä jäljittelevästä rahastoyhtiöstä.

Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu indeksin laatija ja rahastoyhtiö voivat kuulua samaan konserniin, jos sen käytössä on järjestelyt eturistiriitojen käsittelemiseksi.

13 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .